

RUSYA FEDERASYONU ÜLKE RAPORU (YAŞ MEYVE SEBZE) SEKTÖRÜ AÇISINDAN)

Uludağ İhracatçı Birlikleri Genel
Sekreterliği
Ar-Ge Subesi 2021

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	3
Başlıca Sosyal Göstergeler	3
Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar	3
Coğrafi Konum.....	4
Siyasi ve İdari Yapı	5
Nüfus ve İstihdam.....	5
Doğal Kaynaklar ve Çevre	6
2. GENEL EKONOMİK YAPI.....	6
Ekonomi Politikaları.....	8
Gerçekleştirilen Yapısal Reformlar	9
2. RUSYA FEDERASYONU DIŞ TİCARETİ	11
Rusya Federasyonu'nun İhracatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar).....	11
Rusya Federasyonu'nun İhracatında Başlıca Ülkeler (Bin Dolar)	11
Rusya Federasyonu'nun İthalatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)	12
Rusya Federasyonu'nun İthalatında Başlıca Ülkeler (Bin Dolar)	12
4. TÜRKİYE İLE TİCARET	13
Türkiye-Rusya Federasyonu Dış Ticaretinin Seyri (Dolar).....	13
Türkiye'nin Rusya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)	13
Türkiye'nin Rusya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)	14
5. RUSYA FEDERASYONU'NUN YAŞ MEYVE SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	15

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Rusya Federasyonu
Yüzölçümü	17 075 400 km ²
Nüfus	146,5 milyon (2017)(EIU)
Resmi Dili	Rusça
Yönetim Biçimi	Rusya Federasyonu çift meclisli başkanlık sistemi ile yönetilmektedir.
Başkent	Moskova
Para Birimi	Ruble (1 Ruble=100 kopeks)
Başlıca Kentler	St. Petersburg, Novosibirsk, Nizhny Novgorod, Yekaterinburg

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar

Orta Asya İşbirliği Örgütü ve Eurasec: Beyaz Rusya, Kazakistan, Kırgızistan ve Rusya arasında 1995 yılında oluşturulmuştur. Daha sonra, 1999 yılında Tacikistan da dahil olmuştur. Mayıs 2001’de Avrasya Ekonomik Topluluğu (Eurasec) adını almıştır. Ocak 2006’da Özbekistan da Eurasec’e dahil olmuştur. Ermenistan, Moldova ve Ukrayna gözlemci statüsündedir. Eurasec Ocak 2006’da Orta Asya İşbirliği Örgütü’nü (CACO) içine almıştır. Her iki hareket de bölgesel bütünleşmeye dönüşüm konusunda yeterince etkin olamamıştır.

Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT-CIS): Bağımsız Devletler Topluluğu, 8 Aralık 1991 tarihinde Beyaz Rusya, Rusya Federasyonu ve Ukrayna devlet başkanları tarafından imzalanan Minsk Anlaşması ile kurulmuştur. BDT, tüm üye devletleri kapsayan, işleyen bir gümrük birliği ya da serbest ticaret alanı oluşturmamıştır.

Tek Ekonomik Alan: Rusya, Beyaz Rusya, Kazakistan ve Ukrayna 2003 yılında Yalta Zirvesinde aralarındaki ticari ve ekonomik işbirliğinin genişletilmesi amacıyla imzalanan Anlaşma çerçevesinde Tek Ekonomik Alan hedeflenmiştir. 2007 yılında Rusya, Beyaz Rusya ve Kazakistan arasında gümrük birliği 1 Ocak 2010 tarihinde kurulmuştur. Birliğe 2014 yılında Ermenistan, 2015 yılında Kırgızistan da dahil olmuştur.

EBRD-Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası: Orta ve Doğu Avrupa ile eski Sovyet ülkelerinde demokratik bir ortamda özel sektörün yaratılması ve geliştirilmesi amacıyla 1991 yılında kurulmuştur.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (OSCE-AGİT): "Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı" adı altında kurulan AGİT, 55 üyeli teşkilat, tüm Avrupa'yı içine alan tek güvenlik teşkilatıdır. Kanada ve ABD de AGİT üyesidir.

Şanghay İşbirliği Örgütü: Şanghay İşbirliği Örgütü, Nisan 1996'da Çin, Rusya, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan tarafından sınır anlaşmazlıklarının halli ve bölgesel ticaretin canlandırılması amacı ile kurulmuştur. Daha sonra Şanghay Beşlisi olarak anılmaya başlanan örgüte, 2001 yılında Özbekistan katılmıştır. Moğolistan, İran, Pakistan ve Hindistan gözlemci statüsündedir. Örgütün Sekreteryası resmi olarak 2004 yılında Çin'in başkenti Pekin'de açılmıştır. Örgütün İş Konseyi ve Interbank Kurumu 2006 yılında proje finansmanı amacı ile kurulmuştur.

Diğer Uluslararası Kuruluşlar: Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (BSEC), Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (UN/ECE), Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (IBRD), Uluslararası Finans Kuruluşu (IFC), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Uluslararası Para Fonu (IMF), Uluslararası Standardizasyon Örgütü (ISO), Birleşmiş Milletler (UN), Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD), Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO), Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO), Dünya Ticaret Örgütü-WTO

Coğrafi Konum

17 milyon kilometrekareyi aşan alanı ile dünyanın en büyük yüzölçümüne sahip ülkesi olan Rusya, 11 farklı zaman dilimine bölünmüştür. Asya'nın kuzeyinde Kuzey Pasifik Okyanusu ve Avrupa arasında Kuzey Buz Denizine uzanan ülke, 14 ülkeyle sınır komşusudur. Bu ülkeler ve sınır uzunlukları şöyledir: Azerbaycan 284 km, Beyaz Rusya 959 km, Çin (güneydoğu) 3 605 km, Çin (güney) 40 km, Estonya 290 km, Finlandiya 1 313 km, Gürcistan 723 km, Kazakistan 6 846 km, Kuzey Kore 17,5 km, Letonya 292 km, Litvanya (Kaliningrad Oblast) 227 km, Moğolistan 3 441 km, Norveç 196 km, Polonya (Kaliningrad Oblast) 432 km, Ukrayna 1 576 km. Ülkedeki Ural dağlarının batısında bulunan alan Avrupa kıtası içinde sayılmaktadır.

Geneli itibarı ile ılıman iklim kuşağında yer alan Rusya, Karadeniz kıyılarında görülen subtropikal iklimden, yıllık sıcaklık farkının 80°C'ye vardığı Güney Sibiryadaki sert karasal iklime ve kuzeydeki kutup iklimine kadar değişen bir iklim mozağına sahiptir. Ülkenin kuzeyi Arktik kuşağında bulunurken, güneyde Karadeniz kıyılarında subtropikal iklim özellikleri görülmektedir. Doğu Sibiryada karasal iklimin etkisi altındayken, Rusya'nın uzak doğusu muson yağmurları nedeniyle yıllık 1 000 mm yağış almaktadır.

Rusya Federasyonu topraklarının dörtte üçü düz ovalıktır. Orta Sibiryada ve Uzak Doğuda sıradağlar bulunmaktadır. Doğu Avrupa düzlüğü Urallar'a, Batı Sibiryada düzlüğü Altay Dağları'na kadar devam etmektedir. Hazar kıyılarında ise, çoğu yerde yükseklik deniz seviyesinin altında seyretmektedir.

Başkent Moskova'da en sıcak ay Temmuz olup, en düşük ve en yüksek sıcaklık değerleri Temmuz ayında ortalama 13-23 °C'dir. Kentteki en soğuk ay olan Ocak ayında ise ortalama sıcaklıklar en düşük -16 °C ve en yüksek -9 °C'dir. En yağışlı ay Temmuz ayı olup, en az yağış görülen ay ise Mart'tır.

Siyasi ve İdari Yapı

Rusya, iki parlamentolu başkanlık sistemiyle idare edilen, kendi anayasaları ile yasama ve yürütme organlarına sahip 21 cumhuriyet, 9 eyalet (Kray), 46 bölge (Oblast), 2 federal statüye sahip şehir (Moskova ve St. Petersburg). 5 özerk bölgeden (Avtonomnaya Oblast/Avtonomniy Okrug) oluşan, 83 idari birimli bir federasyondur. Bu anayasaların Rusya Federasyonu Anayasası'na uyumlu olması ve onunla çelişmemesi gerekmektedir.

Ülkeyi devlet Başkanı yönetir. Başbakan başkanlığındaki hükümet de yürütme yetkisine sahiptir. Yasama yetkisi ise, Duma (Federal Meclis'in alt kanadı) ve Federasyon Kurulu'ndan (Federal Meclis'in üst kanadı) oluşan Federal Meclis'e aittir. Ülkeyi devlet Başkanı yönetir. Başbakan başkanlığındaki hükümet de yürütme yetkisine sahiptir. Yasama yetkisi ise, Duma (Federal Meclis'in alt kanadı) ve Federasyon Kurulu'ndan (Federal Meclis'in üst kanadı) oluşan Federal Meclis'e aittir.

Anayasa uyarınca yürütme erkinin başı konumundaki Devlet Başkanı, altı yılda bir halk tarafından seçilmektedir. Başbakan, anayasa gereğince Devlet Başkanı tarafından atanmakta ve yine Devlet Başkanının onayını alarak hükümeti oluşturmaktadır. Hükümetin göreve başlaması için Başbakanın Duma'dan güvenoyu alması gerekmektedir.

Nüfus ve İstihdam

Rusya, nüfusundaki sürekli düşüş nedeni ile ciddi bir nüfus sorunu ile karşı karşıyadır. Sovyetler Birliği'nin 1991 yılında dağılmasından bu yana nüfusun yaklaşık 4 milyonu ülke dışında çıkmıştır. Nüfustaki bu azalma bu oranda devam ettiği takdirde, 2050 yılı itibarı ile ülke nüfusunun % 30 üzerinde azalacağı tahmin edilmektedir. Birleşmiş Milletler' in ülke nüfusuna yönelik öngörüler çok daha karamsardır. 146,5 milyon olan ülke nüfusunun BM çalışmalarına göre 2050 yılına doğru 112 milyona gerilemesi beklenmektedir.

Alkol ve sigaranın fazla tüketimi ve kötü beslenme özellikle erkekler arasında kardiyovasküler hastalıklara bağlı ölümlerde ciddi artışa neden olmuştur. Sonuç olarak Rus kadınının ortalama yaşam süresi Rus erkeğinden çok daha uzun hale gelmiştir. Ortalama yaşam süresinin erkeklerde 64,7, kadınlarda 76,6 olduğu tahmin edilmektedir. Rus hükümeti nüfusla ilgili sorunları önemli bir tehdit olarak değerlendirmektedir; bununla birlikte soruna kısa vadede kalıcı bir çözüm bulunması, ardında yatan derin sosyal sorunlar nedeni ile oldukça zor görünmektedir.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Rusya, zengin doğal gaz ve petrol kaynaklarının yanı sıra, kömür, alüminyum, bakır, demir, elmas, altın, gümüş maden kaynakları ve ormancılık ürünleri ile dünya ham madde ihracatında önde gelen ülkelerden biridir. Ülkenin sahip olduğu doğal kaynakların üretimi Sovyetler Birliği'nin dağılmasından bu yana artış göstermiştir. Ayrıca dışa bağımlılığın azaltılmasına yönelik alanlarda verimlilik artmış olup, çevre kirliliği konusundaki önlemler de artırılmıştır. Ancak Sovyet döneminin hızlı sanayileşme sürecinden miras kalan çevre problemleri görüldüğünden daha fazla sorun teşkil etmektedir. Başlıca sanayi bölgelerindeki hava ve su kirliliği, tarımsal alanların azalması ve toprak verimliliğindeki düşüş, ormanların özellikle Sovyet dönemi süresince yok edilmesi başlıca çevre sorunlarıdır.

2018 yılında 11 milyon varil/gün' lük ham petrol üretimi yapan Rusya Federasyonu, 2019 yılı itibarıyla sahip olduğu 80 milyar varil kanıtlanmış ham petrol rezervi ile 69 ülke arasında % 5 pay ile 8. Sırada yer almaktadır.

2015 yılı itibarıyla 23 trilyon feet³ lük doğalgaz üretimi yapan ülke 2019 yılı itibarıyla 2 katrilyon feet³ kanıtlanmış doğalgaz rezervine sahiptir.

2. GENEL EKONOMİK YAPI

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
GSYİH (Cari Fiyatlar - SAGP-milyar \$)	3,894	3857,64	3908,74	4053,81	4257,84	4389,96	4176,35	4406,63
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	0,7	-1,96	0,29	1,79	2,54	1,34	-5,47	3,5
Kişi Başına Düşen GSYİH' deki Değişim Oranı (Cari Fiyatlar-SAGP- %)	-1,09	-2,09	0,08	1,73	2,61	1,39	-5,4	3,6
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	7,82	15,53	7,04	3,68	2,88	4,47	3,09	2,99
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	5,16	5,58	5,53	5,2	4,8	4,6	4,93	4,81
Devletin Genel Net Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	-1,07	-3,39	-3,67	-1,47	2,91	1,93	-4,84	-3,01
Cari Ödemeler Dengesinin GSYİH' ya Oranı (%)	2,8	5	1,92	2,06	6,83	3,82	0,7	0,58

*Satın Alma Gücü Paritesi Kaynak: IMF

Rusya Federasyonu, büyük bir ekonomik gücün temeli olan doğal kaynaklara ve insan gücüne sahip dünyadaki belli başlı ülkelerden biri konumundadır. Rusya'nın sahip olduğu zengin doğal kaynak rezervleri ülke için büyük bir şans olmakla beraber ülke ekonomisi açısından bazı sakıncaları da beraberinde getirmektedir. Son 10 yıllık süreçte yüksek düzeyde seyreden petrol

fiyatları ve elverişli ticaret hadlerinin ülkenin son yıllarda sağladığı güçlü büyümenin itici gücü olduğu düşünülmektedir. Ancak yapılan bilimsel çalışmalar uzun vadeli büyüme ve ekonomideki doğal kaynaklara bağımlılık arasında negatif bir korelasyon olduğunu ortaya koymaktadır.

Ülkenin geniş yüzölçümü emek, doğal kaynaklar ve iş merkezleri arasında büyük mesafelere neden olduğu için ekonomik olarak bir dezavantaj oluşturmaktadır. Ülkedeki nehirlerin çoğunluğu doğu-batı yönünde değil, kuzey-güney yönünde akmaktadır. Bu nedenle denize ulaşım çok zordur. Bu nedenlerle ülkedeki taşımacılık maliyetleri uluslararası ortalama maliyetlerin yaklaşık 3 katı kadar yüksektir.

Sovyet döneminde uygulanan merkezi planlama nedeniyle tüketim malları ve hizmet sektörlerinin göz ardı edilmesi söz konusu sektörlerin 1990'lı yıllar boyunca önemli büyüme göstermesine neden olmuştur. Resmi verilere göre hizmet sektörünün GSYİH'daki payı 1990'larda %36'nın altında iken, 1995'ten bu yana %55 ve % 60 arasında olmuştur. Bununla birlikte hizmet ve sanayi sektörü verileri transfer fiyatlandırması uygulamaları nedeni ile gerçekleri tam olarak yansıtmamaktadır. Transfer fiyatlandırması ülkedeki petrol şirketlerinin düşük vergi uygulaması olan bölgelerde tamamı kendilerine ait olmak üzere kurdukları şubelerine ucuz fiyatlardan satış yaptıkları yaygın bir uygulamadır. Hizmet sektöründe faaliyet gösteren bir ticari kuruluş olarak kaydettirilen bu şubeler, petrol ya da gazı pazar fiyatlarından satmakta ve büyük kar elde etmektedir.

Merkezi planlama ve sahip olduğu zengin kaynaklar nedeni ile Rusya'da sanayi sektörü ağır sanayi yönünde gelişmiştir. Yakıt, enerji ve metalürji üretimi toplam sınai üretimin %35'ten fazlasını oluşturmaktadır. Elektrik ve gıda üretiminin sınai üretimdeki payının yaklaşık %25 olduğu göz önünde bulundurulduğunda ileri teknoloji ve tüketim malları üretiminin Rus ekonomisinde çok küçük bir payı olduğu ortaya çıkmaktadır. Tekstil sektörünü de kapsayan hafif sanayinin de sınai üretimdeki payı çok cüzi düzeydedir.

Ekonomi büyük ölçekli sınai işletmelerin hakimiyetindedir. KOBİ'lerin GSYİH'dan aldıkları pay, yalnızca %10-15 civarındadır. Bu oran, genellikle gelişmiş pazar ekonomilerinde ve geçiş ekonomilerinde %50 civarında veya daha da üzerindedir. Küçük ölçekli işletmelerin ekonomide yeterince rol alamamasının en önemli nedenlerinden biri yoğun vergi uygulamaları ve karmaşık hukuki düzenlemelerdir.

Büyük işletmeler, yüksek düzeyde seyreden uluslararası petrol ve metal fiyatları ve bununla birlikte Ruble'deki devalüasyon nedeniyle ortaya çıkan girdi maliyetlerindeki düşüş sayesinde elde ettikleri yüksek karlardan istifade ederek otomotiv gibi sektörlerde gerçek değerinin çok altında fiyatlardan varlıklar edinmiştir.

Sanayi Moskova, St. Petersburg, Yekaterinburg ve Nizhny Novgorod kentlerinde yoğunlaşmıştır. Bu büyük kentler geçiş sürecini diğer kentlere göre daha iyi yönetmiş, üretimde çeşitlilik sağlamıştır. Tomsk ve Novosibirsk gibi daha küçük kentler Sovyet rejimi tarafından yaratılan sanayi merkezleridir. Sibirya ve ülkenin en doğusundaki bölgeler hala

sanayileşmemiş durumdadır. Bu bölgeler ham madde ve enerji üssü konumundadır. Sovyet planlamacıların ölçek ekonomisinin faydalarından yararlanmak üzere yürüttükleri politikalar neticesinde bir büyük işletme ya da bir grup işletme belirli bir kentin ya da bölgenin tüm yerel ekonomisinin temelini oluşturmuştur. Bu durum, işsizlik yardım programlarının da bulunmaması ile birlikte iflas eden işletmelerin kapatılmasını güç bir siyasi karar haline getirmiştir.

Ekonomi Politikaları

Rusya, komünizm sonrası dönemde ekonomik anlamda ciddi bir çöküntü ile karşı karşıya kalmıştır. Reel GSYİH 1991 yılında yaklaşık %12 oranında gerilemiş, bütçe açığı GSYİH'nın %26'sına kadar çıkmıştır. Komünist ekonominin çökmesi ile birlikte enflasyon üç haneli rakamlara yükselmiştir. Bu çöküntünün altında belli başlı yapısal sorunlar bulunmaktadır:

- Eski Doğu Avrupa pazarlarının Doğu Bloku'nun dağılması ile birlikte çözülmesi ve bunun sonucunda arz zincirinin bozulması,
- Mali yardımların kesilmesi nedeni ile tarım sektöründe ortaya çıkan kriz,
- Kumanda ekonomisi kurallarının, pazar ekonomisi kuralları uygulanmaya başlanmadan terk edilmesi v.b.

1992 yılında pazar ekonomisinin mümkün olduğunca hızla inşa edilebilmesi için bir ekonomik program tasarlanmıştır. Ancak üretimdeki düşüş, mali dengesizliklerdeki genişleme ve yapısal reformlardaki yavaş ilerlemenin önüne yeterince geçilememiştir. 1994 yılında Merkez Bankası tarafından IMF desteği ile sıkı para politikası uygulaması başlatılmış ve enflasyonla mücadelede dönük bir bütçe kabul edilmiştir.

Üç haneli enflasyonla uzun yıllar süren mücadele sonunda Rusya, 1995 yılında belirli ölçüde bir makro ekonomik istikrar sağlamış olup, bunu 1998 yılı ortalarına dek sürdürmeyi başarmıştır.

1997-98 döneminde Rusya'nın başlıca ihraç mallarının fiyatlarındaki düşüş ve Asya krizinin sonucunda yatırımcıların gelişen pazarlara yatırımlarda çekimser kalmaları Rus ekonomisi üzerinde güçlü bir dış şok etkisi yaratmıştır. Söz konusu dışsal şok, hızla artan borçlardan ve mikro düzeyde yapısal değişikliklerin eksikliğinden kaynaklanan ekonomik sorunları daha da şiddetlendirmiştir. Sonuç olarak Ruble'nin devalüasyonu ve iç borçların ödenememesi ile karşı karşıya kalınmıştır. Ağustos 1998'de çok ciddi bir ekonomik kriz başlamıştır. Kriz öncesinde 1 \$: 6,3 Ruble iken, kriz sonrasında 1 \$: 20 Ruble'ye ulaşmıştır. Enflasyon belirgin şekilde yükselmiş, 1998 yılı sonu itibarı ile %85'e ulaşmıştır. 1998 yılında ayarlanabilir sabit kurdan, dalgalı döviz kuru sistemine geçilmiştir.

Kriz sonrasında alınan önlemlere izleyen dönemlerde değişen hükümetler de bağlı kalmıştır. İhracattan elde edilen gelirler Ruble'nin değerinin düşmesi neticesinde artış göstermiş ve pek çok sektör devalüasyonun sağladığı bu avantajdan yararlanarak ihracata yönelmiştir. 2000 yılı

sonu itibarı ile enflasyon %20'ye gerilemiştir. Enflasyondaki düşüş eğilimi izleyen yıllarda da devam etmiş olup, 2007 yılı başı itibarı ile %7'nin biraz üzerinde gerçekleşmiştir. Ancak bundan sonraki dönemde aşırı yüksek düzeyde seyreden enerji fiyatları, para arzındaki artış ve küresel gıda fiyatlarından dolayı enflasyonda yeniden bir yükseliş baş göstermiştir.

Kriz sonrasında kamu maliyesi de dikkate değer bir gelişme göstermiştir. Bu gelişme, petrol sektöründen elde edilen beklenenin üzerinde kazancı yansıtmakla birlikte aynı zamanda toplanan vergilerde artış olduğunu ve harcamaların daha iyi denetlendiğini göstermektedir.

Hükümet 2004 yılı başında yüksek petrol fiyatları döneminde artan vergi gelirlerinden tasarruf etmek üzere bir İstikrar Fonu kurmuştur. Şubat 2008'de İstikrar Fonu, Rezerv Fonu ve Ulusal Refah Fonu olarak iki ayrı fona bölünmüştür. Rezerv Fonu, İstikrar Fonu'nun devamı niteliğinde olup, petrol fiyatlarında bir düşüş olması halinde bütçede meydana gelebilecek bir sıkıntı karşısında rezerv sağlamayı hedeflemektedir. Ulusal Refah Fonu, emeklilik fonu açığının kapatılması ve diğer belirli federal projelerin finansmanı için çalıştırılmaktadır. 2010 yılındaki yangınlar sırasında bu fonlardan büyük çaplı harcamalar yapılmıştır.

Rusya'nın karmaşık ve külfetli vergi sistemi yatırımlar ve büyüme önünde önemli bir engel teşkil etmiştir. Vergi reformu, uzun yıllar boyunca sürekli gündemde olmuş, ancak ciddi anlamda ilerleme Vladimir Putin başkanlığında sağlanabilmiştir.

2001 yılından bu yana gerçekleştirilen başlıca reformlar şöyledir:

- %13 oranında kişisel gelir vergisi uygulaması,
- Çeşitli sosyal resim ve harçların yerine birleşik, yüksek ölçüde regresif sosyal vergi uygulaması,
- En yüksek kurumlar vergisi oranının %35'ten %24'e düşürülmesi ve aynı zamanda çok sayıdaki yasal boşluğun ortadan kaldırılması,
- Kurumlar vergisi oranının daha sonra, 2009 yılında % 24'ten % 20'ye düşürülmesi,
- Muntazam ticari harcamalarda muafiyet koşullarının iyileştirilmesi,
- Petrol sektörü ve küçük işletmelere kolaylıklar sağlanması,
- Standart KDV oranının %20'den %18'e düşürülmesi.

Gerçekleştirilen Yapısal Reformlar

Vergi Reformu

Kişisel gelir vergisi oranı %13'e düşürülmüştür. Çeşitli sosyal resim ve harçlar yerine birleşik sosyal vergi uygulaması başlatılmıştır. Kurumlar vergisi aamalı olarak %35'ten %20'ye düşürülmüş ve kurumlar vergisi işlemleri kolaylaştırılmıştır. KDV oranı %20'den %18'e düşürülmüş olup, daha da düşürülmesi yönünde tartışmalar devam etmektedir.

Toprak Reformu

Toprak kanunu kentsel ve ticari arazilerin özel mülkiyetine ve ticaretine müsaade etmektedir. Rus vatandaşlarının tarımsal arazi alıp satmasına izin verilirken, yabancıların tarımsal arazileri yalnızca 49 yıllığına kiralamalarına izin verilmektedir.

İcra-İflas Reformu

İcra-iflas yasası firmaları 1990'larda yaygın olan sahte iflas işlemlerinden korumak üzere yeniden düzenlenmiştir.

Kurumsal Yönetim Reformu

Anonim şirketlerle ilgili yasalar azınlık hisse sahiplerinin haklarının daha iyi korunmasının sağlanması için değiştirilmiştir.

Yargı Reformu

Yargıçların daha bağımsız ve daha sorumlu hale getirilmelerini teminen yeni kurallar kabul edilmiştir.

Emeklilik Reformu

2002 yılında emeklilik provizyonlarının yükünün devletten çalışanlara transfer edilmesi amacı ile yeni bir emeklilik sistemi başlatılmıştır. 2006 yılı itibarı ile yaklaşık 60 özel emeklilik fonu ortaya çıkmıştır. Ancak Rus çalışanların yalnızca %4'ü emeklilik birikimlerini Devlet Emeklilik Fonundan özel şirketlere kaydırmıştır.

Bürokrasinin Azaltılması

Kayıt ve izin şartları önemli ölçüde kolaylaştırılmış, firmaların yasal denetim sayısında da indirime gidilmiştir. Bununla birlikte yeni düzenlemelere aykırı olarak yerel otoritelerin zaman zaman ani denetimlerde bulundukları gözlenmektedir.

Rusya'nın kalkınma vizyonuna dönük olarak "Strateji 2020" adı altında çeşitli sektörlerin (ilaç, otomotiv, hafif sanayi v.b.) geliştirilmesine yönelik stratejileri kapsayan bir plan 2008 yılı Şubat ayında V. Putin tarafından ilan edilmiştir. "Strateji 2020" ülkenin 2020 yılına kadar % 6-7 oranında sürdürülebilir büyüme kaydetmesini ve enflasyonu % 3 seviyelerine çekerek dünyanın ilk 5 ya da 6 ekonomisi içersine girmesini hedeflemektedir. Plan, 2008 yılı başlarında kabul edilmiş, takip eden dönemde, küresel mali kriz baş göstermiştir. Bu nedenle 2020 hedeflerinden sapma olması muhtemeldir.

2. RUSYA FEDERASYONU DIŞ TİCARETİ

1000 USD	2016	2017	2018	2019	2020
İthalat	182.261.656	226.966.395	238.151.375	243.780.553	231.551.961
İhracat	285.491.052	357.083.135	449.347.157	422.777.167	335.470.429

Kaynak: Trademap

Rusya Federasyonu'nun İhracatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTİP	Ürün Adı	2016	2017	2018	2019	2020
	Toplam	285.491.052	357.083.135	449.347.157	422.777.167	335.470.429
'2709	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	73.676.262	93.306.412	129.049.146	121.443.990	72.375.916
'2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar (hamyağlar hariç)	45.951.775	58.244.387	78.108.592	66.887.411	45.122.190
'9999	Özel amaçlı GTİP	45.239.262	52.887.528	63.746.027	55.265.424	38.060.402
'7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	907.597	2.359.129	697.133	5.740.669	18.534.853
'2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak ve benzeri katı yakıtlar	8.907.236	13.529.954	17.030.973	15.987.379	12.288.681

Kaynak: Trademap

Rusya Federasyonu'nun İhracatında Başlıca Ülkeler (Bin Dolar)

	İthalatçı Ülke	2016	2017	2018	2019	2020
	Toplam	285.491.052	357.083.135	449.347.157	422.777.167	335.470.429
1	Çin H.C.	28.021.250	38.922.044	56.040.503	56.791.577	48.863.311
2	Hollanda	29.254.624	35.611.335	43.470.987	44.788.952	24.750.900
3	Birleşik Krallık	6.996.918	8.746.712	9.769.710	13.272.051	23.198.872
4	Almanya	21.258.481	25.747.379	34.096.334	28.049.481	18.535.237
5	Belarus	14.050.697	18.424.583	21.819.797	20.544.970	15.954.584
6	Türkiye	13.698.261	18.220.741	21.345.044	21.063.254	15.498.926
7	Kazakistan	9.426.891	12.323.913	12.923.333	14.050.846	13.994.513
8	Kore Cumhuriyeti	10.027.147	12.345.338	17.832.181	16.357.313	12.445.360
9	Birleşik Devletler	9.425.802	10.735.054	12.534.204	13.189.312	10.953.941
10	İtalya	11.931.360	13.838.765	16.405.936	14.341.995	10.009.294

Kaynak: Trademap

Rusya Federasyonu'nun İthalatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTİP	Ürün Adı	2016	2017	2018	2019	2020
	Toplam	182.261.656	226.966.395	238.151.375	243.780.553	231.551.961
'8517	Telefon cihazları	6.713.843	8.392.500	9.433.137	9.007.829	9.362.534
'9999	Özel amaçlı GTİP	6.581.104	8.014.821	7.053.690	6.153.790	9.090.687
'8708	87.01 ila 87.05 Pozisyonlarında yer alan motorlu taşıtların aksam, parça ve aksesuarı	5.716.564	7.939.083	8.978.362	8.756.241	7.650.274
'3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere karışık olan veya olmayan ürünlerden oluşan ilaçlar	6.948.233	8.395.346	7.833.242	10.159.316	7.214.511
'8471	Tarifenin başka bir yerinde belirtilmeyen veya yer almayan otomatik bilgi işlem makinaları ve bunlara ait birimler	3.824.134	5.097.097	5.947.457	5.665.795	6.266.104
'8703	Binek otomobilleri	6.027.371	6.697.483	7.261.031	7.906.105	5.423.464

Kaynak:Trademap

Rusya Federasyonu'nun İthalatında Başlıca Ülkeler (Bin Dolar)

	İhracatçı Ülke	2016	2017	2018	2019	2020
1	Çin H.C.	38.086.982	48.042.300	52.217.993	54.126.998	54.902.152
2	Almanya	19.450.963	24.228.044	25.510.486	25.111.891	23.412.317
3	Birleşik Devletler	11.065.668	12.663.805	12.682.131	13.436.080	13.257.686
4	Belarus	9.406.285	11.768.319	12.179.232	12.800.697	12.566.430
5	İtalya	7.845.137	10.108.735	10.590.386	10.906.984	10.223.488
6	Fransa	8.491.635	9.633.011	9.561.721	8.567.151	8.256.594
7	Kore Cumhuriyeti	5.113.263	6.933.359	7.008.953	8.001.954	7.152.521
8	Japonya	6.679.836	7.761.399	8.819.217	8.960.307	7.113.280
9	Türkiye	2.147.525	3.383.401	4.215.914	4.971.001	5.109.088
10	Kazakistan	3.612.215	4.916.678	5.295.922	5.570.993	5.001.063
	Toplam	182.261.656	226.966.395	238.151.375	243.780.553	231.551.961

Kaynak:Trademap

4. TÜRKİYE İLE TİCARET

Türkiye-Rusya Federasyonu Dış Ticaretinin Seyri (Dolar)

Yıl	2016	2017	2018	2019	2020
İthalat	15.162.386.047	19.514.093.954	21.989.573.934	22.453.026.441	17.086.204.843
İhracat	1.732.953.579	2.734.315.893	3.399.662.315	3.852.993.806	4.164.425.587

Kaynak:TÜİK¹

Türkiye'nin Rusya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

	Ürün Adı	2018	2019	2020	Pay % 2020	Değişim %(2019-20)
'0805	Turuncgiller	301.100	311.997	418.553	9%	34%
'8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	178.442	200.882	214.011	5%	7%
'0809	Kayısı,kiraz,şeftali,erik ve çakal eriği (taze)	122.901	142.387	207.744	5%	46%
'8902	Balıkçı gemileri; balıkçılık ürünlerinin işlenmesine, korunmasına ve, konserve edilmesine mahsus fabrika gemileri ve diğer gemiler:	0	0	121.326	3%	
'2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	70.746	34.584	112.296	2%	225%
'0806	Üzümler	70.821	90.579	95.709	2%	6%
'1511	Palm yağı ve fraksiyonları (rafine edilmiş olsun olmasın)	2	0	90.315	2%	
'6006	Diğer örme mensucat	44.173	67.488	75.701	2%	12%
'8516	Elektrikli anında veya depolu su ısıtıcılar ve daldırma tipi ısıtıcılar	45.752	55.198	69.466	2%	26%
'0303	Balıklar (dondurulmuş)	21.327	38.703	67.786	2%	75%
'0302	Balıklar (taze veya soğutulmuş)	46.160	48.587	62.413	1%	28%
'0702	Domates (taze veya soğutulmuş)	30.454	85.456	61.562	1%	-28%
'0810	Diğer meyveler (taze)	49.371	50.468	59.908	1%	19%
'8302	Adi metallerden donanım, tertibat ve benzeri eşya	45.394	50.968	56.675	1%	11%
'6403	Dış tabanı kauçuktan, plastik maddeden, tabii veya terkip yoluyla , elde edilen köseleden ve yüzü deriden olan ayakkabılar	103.606	85.399	55.077	1%	-36%
'8716	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar;bunların aksam ve parçaları	48.220	62.921	51.274	1%	-19%
	Toplam	4.215.914	4.971.001	5.109.088	100%	3%

Kaynak:Trademap

¹ TÜİK dış ticaret verileri ile Trademap verileri farklılık göstermektedir.

Türkiye'nin Rusya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTİP	Ürün Adı	2018	2019	2020	Pay % 2020	Değişim % (2019-20)
'9999	Özel amaçlı GTİP	6.418.155	9.471.428	4.460.681	25%	-53%
'2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	5.136.429	3.419.553	2.734.908	15%	-20%
'1001	Buğday ve mahlut	1.056.790	1.495.558	1.498.999	8%	0%
'2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	1.414.824	1.259.948	1.147.880	6%	-9%
'7601	İşlenmemiş alüminyum	602.995	1.034.624	1.008.219	6%	-3%
'7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamulle	1.242.159	977.805	795.087	4%	-19%
'7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde edilmiş külçeler	868.377	569.847	653.518	4%	15%
'7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm	911.657	808.724	555.194	3%	-31%
'1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	255.127	286.029	537.234	3%	88%
'7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	542.288	209.444	439.929	2%	110%
'7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	28.679	48.729	408.261	2%	738%
'1206	Ayçiçeği tohumu (kırılmış olsun olmasın)	1.293	87.989	303.932	2%	245%
'7201	Dökme demir (pik demir) ve aynalı demir (kütte, külçe, blok veya diğer ilk şekillerde)	296.318	265.358	212.743	1%	-20%
'7209	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği 600 mm. veya daha fazla, soğuk haddelenmiş, kaplanmamış)	250.814	190.856	206.300	1%	8%
'2302	Hububat ve baklagillerin kepek, kavuz ve diğer kalıntıları	163.708	146.792	177.445	1%	21%
	Toplam	21.345.044	21.063.254	15.498.926	100%	-26%

Kaynak: Trademap

5. RUSYA FEDERASYONU'NUN YAŞ MEYVE SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ülkemizde yıllık yaklaşık 50 milyon tonluk üretim seviyesi ve 25 milyar dolara ulaşan ekonomik değeri ile yaş meyve sebze (YMS) sektörü, büyük çoğunluğu Akdeniz, Ege ve Marmara Bölgelerinde yaşayan 10 milyonu aşkın bir nüfusun doğrudan ya da dolaylı geçim kaynağı olması sebebiyle sosyo-ekonomik önemi haiz bir ürün grubumuzdur. 2020 yılında toplam 2 milyar 731 milyon USD olan YMS ihracatımızda, 950 milyon dolar ve yaklaşık %35'lik bir payla Rusya Federasyonu (Rusya) en önemli ithalatçı ülke konumunda bulunmaktadır. Sektör ihracatımızda ikinci sırada yer alan Almanya yaklaşık 249 milyon dolarla %9,1'lik bir paya sahiptir. 2020 yılında Avrupa Birliği ülkelerine yönelik 853 milyon dolar YMS ihracatımız ise miktar bazında yaklaşık olarak Rusya'ya yönelik ihracatımız seviyesinde tezahür etmiş bulunmaktadır.

Rusya Federasyonu'nun Yıllar İtibariyle Yaş Meyve Sebze İthalatı (1000 USD)

2016	2017	2018	2019	2020
5.226.595	6.472.546	6.920.394	6.929.255	6.848.581

Kaynak:Trademap*

Rusya Federasyonu'nun Ülkeler İtibariyle Yaş Meyve Sebze İthalatı (1000 USD)

İhracatçı Ülke	2016	2017	2018	2019	2020
Türkiye	452.283	862.440	889.712	989.874	1.232.532
Ekvador	982.561	1.097.281	1.110.761	1.087.536	1.076.459
Azerbaycan	290.890	402.829	489.189	516.145	527.317
Çin Halk C.	726.622	846.928	833.962	736.239	464.777
Mısır	274.011	388.409	407.312	364.167	406.733
Özbekistan	88.283	118.660	170.409	178.969	302.633
Güney Afrika	158.906	214.871	232.024	218.933	284.910
Sırbistan	259.052	286.777	228.294	219.637	222.852
İsrail	204.675	235.702	231.053	223.930	216.126
Fas	373.536	351.952	326.869	296.288	215.209
Toplam	5.226.595	6.472.546	6.920.394	6.929.255	6.848.581

Kaynak:Trademap*²

² *TİM ve TradeMap verileri farklılık göstermektedir

Türkiye'nin Rusya Federasyonu'na Yaş Meyve Sebze İhracatı (1000 USD)

İhracatın Yönü	2016	2017	2018	2019	2020
Rusya Federasyonu'na	331.821	638.340	659.606	746.572	949.280
Toplam Sektör İhracatı	1.977.992	2.231.391	2.325.741	2.260.424	2.731.186
Rusya'ya YMS ihracatının toplam YMS ihracatı içindeki payı %	16,8	28,6	28,3	33	35

Kaynak:TİM*

Ürün Grubu Bazında Türkiye'nin Rusya Federasyonu'na Yaş Meyve Sebze İhracatı (İlk 10 Ürün-USD)

Ürün Grubu	2019	2020
MANDARİN	189.311.688	243.719.170
ŞEFTALİ	75.927.839	121.368.879
ÜZÜM	86.470.195	91.045.519
LİMON	65.138.092	77.368.201
PORTAKAL	38.718.333	63.482.086
DOMATES	86.029.359	62.217.611
KİRAZ.VİŞNE	42.159.064	52.119.977
NAR	30.991.762	44.548.919
ELMA	5.577.476	28.500.346
GREYFURT	20.244.537	25.969.368

Kaynak:TİM*

Rusya'ya yönelik YMS ihracatında kontrol işlemleri ve bitki sağlık sertifikası düzenlenmesinde öncelikli olarak Rus kriterleri dikkate alınmaktadır. Bu çerçevede, ihracat öncesinde Tarım ve Orman Bakanlığımızın il ve ilçe müdürlüklerine başvurulması gerekmektedir. Ayrıca, muhtelif YMS ürünlerinin ihracatı, "Bazı Tarım Ürünlerinin İhracatında ve İthalatında Ticari Kalite Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2020/21)" kapsamında ticari kalite denetimine tabi olup, ilgili standartlar çerçevesinde denetimler gerçekleştirilmektedir. Bu çerçevede, söz konusu denetimlere ilişkin olarak; Ticaret Bakanlığımızın resmi internet adresinden (<https://ticaret.gov.tr/urunguvenligi/tarim-urunlerinin-dis-ticaret-denetimleri>) gerekli malumata erişilebilmektedir

Kaynaklar;

Ticaret Bakanlığı - <https://ticaret.gov.tr/>

ITC Trademap- <https://www.trademap.org/>

Türkiye İhracatçılar Meclisi - <https://tim.org.tr/tr>

Moskova Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği-Rusya Federasyonu Yaş Meyve Sebze Ürünleri Sektör Raporu (2020)

YASAL UYARI Bu rapor Birliğimiz uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Birliğimiz hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Birliğimizin yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.